

Aprelin 14-də sənədlərin imzalanması mərasimindən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. AZƏRTAC XƏBƏR verir ki, əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bəyanatla çıxış etdi.

- Hörmətli Aleksandr Qriqoryeviç.

Hörmətli qonaqlar.

Xanımlar ve cənablar.

Aleksandr Qriqoryeviç, Sizi Azərbaycanda bir daha səmimi qəlbən salamlayıram. Sizin səfəriniz ölkələrimiz arasında dostluq münasibətlərinin daha da inkişaf etməsi üçün çox böyük əhəmiyyət malikdir. Səfər dünən başlanıb. Dünən biz ətraflı səhbət apardıq, ikitərəfli gündəliyə aid praktiki olaraq bütün məsələləri, habelə regional problemləri müzakirə etdik. Mən Dağlıq Qarabağ münəqışəsi həll ediləndən sonra yaranmış vəziyyət barədə Aleksandr Qriqoryeviçi məlumatlandırdım. Müzakirə etdiyimiz bütün məsələlər barədə təşkiliq anlaşıma var.

Bu gün danışıqlar davam etdi. Biz xarici işlər nazirlerinin, habelə nümayəndə heyətlərinin üzvlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə ətraflı səhbət apardıq. Bizim münasibətlərimiz artıq zamanın sınağından çıxıb. Bu münasibətlərin çox yaxşı tarixi

İşgaldən azad olunmuş ərazilərin bərpası istiqamətləri müzakirə olundu

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

var. Biz qarşılıqlı əlaqələrimizin bütünlükdən həmişə münasibətlərimizin inkişafı ilə bağlı məsələləri həll etmişik. Bizim aramızda heç vaxt həll edilməmiş və ya hansısa operativ müdaxilə tələb edən məsələlər olmayıb. Biz hədəflərimizi çox dəqiq müəyyən etmişik, icraçılar konkret tapşırıqlar vermişik və qarşıya qoyulmuş məsələlərin reallaşdırılmasına nəzarət etmişik. Bundan ötrü müntəzəm görüşlər keçirmişik və keçiririk. Mən dəfələrlə Belarusa, Aleksandr Qriqoryeviç isə Azərbaycana səfər edib. Bizim görüşlərimiz müntəzəm xarakter daşıyır və yenə də belə olacaq. Pandemiya ilə əlaqədar bir qədər fasilə yaranıb, lakin vəziyyət imkan verən kimi biz Aleksandr Qriqoryeviçi salamlamağa çox şadiq və Azərbaycana səfər etməsi barədə dəvətimizi qəbul etdiyi üçün ona təşəkkürümüz bütün məsələlər barədə təşkiliq anlaşıma var.

Bu gün danışıqlar davam etdi. Biz xarici işlər nazirlerinin, habelə nümayəndə heyətlərinin üzvlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə ətraflı səhbət apardıq. Bizim münasibətlərimiz artıq zamanın sınağından çıxıb. Bu münasibətlərin çox yaxşı tarixi

Bu gün hökumətlərarası komissiyaların həmsədrleri və nümayəndə heyətlərinin üzvləri görülmüş işlər barədə məruzə etdilər. Nazirlər və nümayəndə heyətlərinin üzvləri dünən görüşüb. Beləliklə, dünənki gün həm də münasibətlərimiz daha da möhkəmlənməsi məsələlərinə həsr edilib, əmtəə dövriyyəsinin saxələndirilməsi və artırılması çərçivəsində gələcək əməkdaşlığın konkret istiqamətləri müəyyən edilib. Ötən il əmtəə dövriyyəsi xeyli artıb, lakin bu əsas etibarilə Belarusa xam neftin çatdırılması hesabına mümkün olub.

Bu ilin birinci rübündə xam neftin çatdırılması daha böyük həcmində davam edib və düşünürəm ki, keçənilki həcmi əhəmiyyətli dərəcədə üstəleyecəyik. Marşrut artıq testlənib, layihə qarşılıqlı faydalıdır. Təbii ki, biz bu sahədə əməkdaşlığı genişləndirmək, məhz energetika sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələlərini nəzərdən keçirmək niyyətindəyik, yəni Belarusun neftindən sonra zavodlarına tək-cə xam neft çatdırmaqla kifayət-lənməyəcəyik.

Biz Qarabağda işgaldən azad olunmuş ərazilərin bərpasında bir sıra istiqamətlər üzrə - həm şəhərsalma, həm infrastrukturun yaradılması, kənd təsərrüfatının inkişafı sahələrində Belarús şirkətlərinin gələcək iştirakı ilə bağlı məsələləri ətraflı müzakirə etdik. Biz dünən də, bu gün də Belarusun aqroşəhərciklər yaradılması sahəsində təcrübəsinə geniş müzakirə etdik. Mən Aleksandr Qriqoryeviç məlumat verdim ki, Qarabağ "yaşıl enerji" zonası elan edilib və birinci "ağillı" kənd layihəsi praktiki olaraq həyata keçirilməyə hazırlanır. Əlbəttə, bu sahədə Belarus təcrübəsi nəzərə alınmaqla bu istiqamətdə işləmək çox mərəqəli olardı. Mən daha sonra dedim ki, biz ərazilərin bərpası işlərinə yalnız dəst ölkələrdən olan şirkətləri cəlb edəcəyik. Belarusda Azərbaycan üçün belə ölkədir. Qarabağın bərpası layihələrində üç dəst ölkədən olan şirkətlər artıq işləyirlər. Ümidvarıq ki, dördüncü ölkə Belarus olacaq. Biz bu sahədə məsləhətəşmələri davam etdirmək üçün Azərbaycan hökumətinin üzvlərinin Belarusa səfərləri barədə artıq razılıq əldə etmişik.

Sənaye kooperasiyası bizim münasibətlərinin çox böyük seqməntidir. Hökumətlərarası komissiyanın həmsədrleri layihələrin uğurla həyata keçirilməsi barədə bizə məruzə ediblər. Aleksandr Qriqoryeviç ilə biz bu layihəni Belarus traktorlarının yığılmamasından başladıq, sonra başqa istehsalatlara - avtomobiller, yük maşınıları, kombaynlar, avtobuslar və bizim "Yaşıl Qarabağ zonası" konsepsiyası çərçivəsində işimizə çox yarayacaq elektrobuslar istehsalını da nəzərdə tuturuq. Alternativ enerji mənbələri yaradılmasında Belarus şirkətlərinin iştirakı ilə bağlı məsələləri də müzakirə etdik. Bir sözlə, görüləsi işlər çoxdur. Mən bu gün də, dünən də qonaqlara dedim ki, erməni işgalindən azad edilmiş ərazilərin sahəsi Lüksemburqdan dörd dəfə böyükdür. İşin həcmini təsəvvür edə bilərsiniz. Bu ərazidə hər şey dağıdılub.

Bizim hazırladığımız ilk nəşrin bir nüsxəsini Aleksandr Qriqoryeviçə təqdim etdim. Həmin nəşrdə bizim azad etdiyimiz şəhərlərin işgaldən əvvəlki fotosəkilləri və erməni işgalçılar tərəfindən həmin torpaqlarda töredilmiş vandalizmin və barbarlığın fotosəkilləri var.

Hesab edirəm ki, münaqışədən sonra inkişafla bağlı vəziyyət bütlükdə müsbət səciyyələndirile bilər. Mən münaqışədən sonra vəziyyətin inkişafına bizim yanşamalarımız və bu haqda bizim təsəvvürümüz barədə Aleksandr Qriqoryeviç məlumatlandırdım. Şübhəsiz, Azərbaycanın mövqeyini bildirim ki, biz belə hesab edirik və reallıq da belədir ki, Dağlıq Qarabağ münaqışəsi nizamlanıb. Azərbaycan onu müstəqil surətdə nizamlayıb, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsini yerinə yetirib. Bu qətnamələr 27 il ərzində kağız üzərində qalib və təessüf ki, onların implementasiyası mexanizmi işe salınmayıb. Minsk qrupunun azad edilmiş ərazilərin həmsədr ölkələrinin erməni tərəfinə iştirakına yox, həm də Ermənistən tərəfdası, Ermənistən bərabər Avrasiya İqtisadi Birliyinin və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvü, elecə də Azərbaycanın yaxın dostu, dünyada nüfuzlu ölkə kimi feal iştirakına ümidi bəsləyirik. Əlbəttə, mən əminim ki, o, gələcəkde Ermənistən ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin nizamlanmasında mühüm rol oynaya bilər.

İşgaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası istiqamətləri müzakirə olundu

Əvvəl 2-ci səh.

Mən Aleksandr Qriqoryeviç onu da dedim ki, Minsk şəhəri ilə bağlı bir format artıq keçmişdə qalıb. Minsk qrupu mövcuddur, lakin münəaqışə nizamlanıb. Minsk qrupunun nə ilə məşğul olacağı bizə hələ məlum deyil. Biz onlardan kreativ ideyalar gözləyirik. Bizim xarici işlər naziri mənə bu gün məruzə etdi ki, Minsk qrupunun fəaliyyəti ilə bağlı mənim dənənki şərhimdən sonra həmin qrup bəyanat verib. Təbii ki, mən o bəyanatla tanış olacağam. Lakin necə deyərlər, ümidi varam ki, Minsk şəhəri ilə bağlı bütün başqa formatlar sülh yolu ile nizamlanacaq. Biz Ermenistanla münaqişəni demək olar 30 il müddətində sülh yolu ilə nizamlamaq istədik. Danışıqlar prosesinə sadiq olmağım da bizim niyyətlerimizə dələlet edir. Buna görə də münaqişənin hərbi-siyasi yolla nizamlanmasında təqsirkar, əlbəttə, işgalçı ölkədir. Əgər onlar mühəribədən əvvəl və hətta mühəribə dövründə də bizim ərazilərimizi tərk etmək barədə mənim çağırışlarımı, israrlı tələblərimə qulaq

assayıdlar, mühəribənin nəticələri Ermənistan üçün bu dərəcədə ağır olmazdı. Bütün təqsirlər onlardadır. Biz ədaleti, o cümlədən tarixi ədaləti, beynəlxalq hüququ bərpa etdik və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirdik.

Beləliklə, Aleksandr Qriqoryeviç, Sizi bir daha ürəkdən salamlayıram. Sizin rəhbərliyinizə qardaş Belarus xalqına yeni uğurlar, yeni zəfərlər diləmək istəyirəm. Siz öz ölkənizi inkişaf, tərəqqi yolu ilə inamla irəli aparırsınız, sabitliyi təmin edirsiniz. Biz də dostlarınız kimi həmişə Sizin yanınızdayıq və həmişə Sizin yanınızda olacağımız.

Bir daha xoş gəlmisiniz və Sizə xoş əhvali-ruhiyə arzu edirəm. Düşünürəm ki, bu gün komandalarımıza verdiyimiz impulslar bizi daha genişmiyəyə eməkdaşlığı aparacaq. Sağ olun.

Sonra Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko bəyanatla çıxış etdi.

Prezident Aleksandr Lukaşenkonun bəyanatı

- Hörmətli İlham Heydər oğlu, Belarus xalqının ünvanına, mənim ünvanıma dədiyiniz xoş sözlərə görə Size təşəkkür edirəm. Həqiqətən, Prezidentlə biz dünən və bu gün münasibətlərimizi hərtəfli təftiş etdik, həll etməli olduğumuz məsələləri nəzərdən keçirdik. Həm Azərbaycan tərəfdən, həm də Belarus tərəfdən bizim nazirlər çox yaxşı işləyiblər. Bu gün həmsəndlər görəlmüş işlər barədə məruzə etdilər, nazirlər yaxşı işləyiblər. Bugünkü dialoqumuzdan sonra bu iş hələ davam edəcək.

Hörmətli İlham Heydər oğlu, bu səfər müddətində bizim dövlət nümayəndə heyətini əhatə edən ənənəvi dostluq şəraitinə görə səmimi təşəkkürümüz bildirirəm. Bu dialoğun gedisiində biz Belarus ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin strateji xarakterini bir daha təsdiq etdik və qeyd etdik ki, beynəlxalq gündəlik barədə bizim aramızda praktiki olaraq heç bir fikir ayrılığı yoxdur. Dünyada vəziyyəti dəyərləndirmələrimiz tamamilə üst-üstə düşür, dünya iqtisadiyyatında böhran, pandemiya və ən başlıcası, perspektiv üçün birmənalı olmayan proqnozlar şəraitində geləcək birgə fealiyyət barədə aydınlıq var. Biz sahə, birisi gün nələr olacağını bilmirik. Son vaxtlar bizim münasibətlərimizdə əhəmiyyətli irəliliyişlər olub. Mənim dostlumlama görüşlərimizin açıq və səmimi şəraitini çox yüksək qiymətləndirirəm. Bizdə həmişə belə olub. O dedi ki, biz müntəzəm olaraq bir-birimizin dövlətlərinə səfər edirik.

Mən buraya beşinci dəfədir gelmişəm. İlham Heydər oğlu bu və ya digər məsələlərin həlli üçün beş dəfə Belarusda rəsmi sefərde olub. Dağılıq Qarabağ münaqişəsi zonasında hərbi əməliyyatları tamamile dayandırılması barədə razılaşmaları səmimi-qələbdən alqışlayırıq. Bu mühüm siyasi qərar regionda möhkəm sülhün temeli olmalıdır.

Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko Qələbə münasibətə dövlətimizin başçısına artıq təbriklərini çatdırıldıqını dedi, 30 il davam edən və onun da qeyd etdiyi kimi, bu dəhşətli faciənin bitməsinin Azərbaycan və Ermənistən xalqları üçün önemini vurğuladı.

Prezident Aleksandr LUKAŞENKO dedi:

- Mənim mövqeyimi bütün dünya bilir, Azərbaycan və erməni xalqları da bilirlər. Mən həmişə heyati əsas götürmüşəm. İlham Heydər oğlu həmişə şahid olub, hələ onun atası Heydər Əliyev ilə görüşlərde bu barədə səhəbət düşəndə mən həmişə sual edirdim: deyin, Qarabağda ki insanlar son hadisələrə, bu hərbi əməliyyatlara qədər daim zülm altında yaşadıqlarına görə xoşbəxtirlərmi? Orada onlara yaxşıdır? Bir de ki, orada sovet dövründə olanların ondabır hissəsi, belkə də daha az hissəsi qalıb. Dözülməz həyatdır. Deməli, bu problemi necə həll etmək lazımdır. Mən həmişə açıq danışmışam, bəzən tənqid atəşinə məruz qalmışam, amma bu problemi necə həll etməyin lazımlığı barədə öz mövqeyimi bil-

dirmişəm. İlham Heydər oğlu tam səmimi və açıq şəkildə dedi ki, biz problemi sülh yolu ilə həll etmek isteyirdik. Mən bütün bunnarın şahidi və tərəfdarı olmuşam. Bu gün isə mən, həqiqətən, həm Azərbaycan xalqını, həm də Ermənistən xalqını onların tərəfindən alqışlanan mövqeyim, mənim arzum budur. Allah eləsin, bu bəla sovuşsun. Ermənistən və Azərbaycan xalqlarının qəlbində kin-küdərət izləri qalmasın. Mən əminəm ki, dostum və qardaşım erməniləri əslə sıxışdırılmayacaq, onlarla hesabi çürütmək, qisas almaq fikrine düşməyəcək. O, savadlı, mədəni insanıdır. Mən həmişə deyirəm ki, sovet dövründə o, bizim Sovet İttifaqının ən yaxşı ali məktəbini - Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunu bitirib. O, postsovet məkanındaki prezidentlər arasında en savadlı, en mədəni insanıdır. Mən həmişə bu barədə də açıq danışmışam. Yəni mən həmin suala cavab vermİŞəm, mən hər iki xalqı təbrik etmişəm. Bu problemin həllində onun çox böyük rolunu qeyd etmək istəyirəm. Dünən İlham Heydər oğlu ilə səhəbətə dediyim kimi, indi onun necə hissələr keçirdiyini düz duymuşam. Düşünmək olardı ki, bəli, qələbə qazanılıb, məsələ həll edilib, vəssalam. Amma ertəsi gün yuxudan oyandım və fi-kirləşdim ki, bu, yalnız ilk addim-

perspektivli ölkədir, onun böyük gələcəyi var.

Prezident Aleksandr LUKAŞENKO münaqişənin başa çatmasında Azərbaycan Prezidentinin rəsmi rolunu bir daha xüsusi vurgulayaraq bildirdi:

- Allaha şükür, hər şey bitib. Sadəcə, sağ olun ki, bitirdiniz və əminəm ki, Siz tarixin bu səhifəsinə çevirəcəksiniz. Azərbaycan məsələyə bu cür yanaşmaqla Azərbaycanda yaşayan ermənilərin boyunlarını əyməye hazırlaşırıq. Vaksinlər özümüzünkündür, Rusiya Federasiyasının "Sputnik V" texnologiyası əsasında yaradılıb. Biz ölkədə yarım milyon doza vaksin istehsal edəcəyik. Bu qədər vaksini özümüz istifadə edə bilməyəcəyik. Bu vaksını Azərbaycanla bölməyə hazırlıq. Sənaye, kənd təsərrüfatı, ağaç emalı, informasiya texnologiyaları, səhiyyə, turizm sahələrində kooperasiya əlaqələrinin inkişafı üçün böyük potensial var.

Bizdə daha çox sayıda gənclərin təhsil alması üçün nə lazımdırsa edəcəyik. Vaxt gələcək, biz Azərbaycanın təcrübəsini öyrənəcəyik. Yaxşı ali məktəblər çoxdur, ləp çoxdur. Yeri gəlməşkən, bildiyimə görə, Sizin oğlunuz da Bakıda orta məktəbi bitirib və indi ali məktəbdə oxuyur.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bakıda ali məktəbi bitirib, orduda xidmət edib.

Prezident Aleksandr LUKAŞENKO: Bunu bilirik, bu, onun başuculuğudur.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bakıda oxuyub.

Prezident Aleksandr LUKAŞENKO: Bəli, Bakıda oxuyub, yaxşı ali məktəblər var, əger Prezident öz uşağını Bakıdakı ali məktəbdə oxudursa, deməli, bu,

dəyəri

ali

məktəbdir.

Vaxtılə biz de bunu qeyd etmişik.

Elmi-texniki sahədə qarşılıqlı əlaqələrimizi dərinləşdirmək üçün yaxşı perspektivlər görünür. Hərbi-sənaye kompleksinə gəldikdə isə, Belarusun keçmiş müdafiə naziri, indiki səfər buradadır. O, səhədərən başlamış ta bizim istehsal etdiyimiz müasir vəsitələrə qədər hər şeyi bilir. O, istənilən məsələni həll edə bilər və hazırlılar da eștidilər, səfərin istənilən tələbi hərbi-sənaye kompleksi sahəsində reallaşdırılacaq, bizim bacardığımız və Azərbaycandakı dostlarımıza lazım olan bütün istiqamətlər üzrə.

İlham Heydər oğlu, pandemiya və başqa qorxulu məqamlara baxmayaqaraq, bu gün görüşməyə yaxşı vəziyyətin təhlilinə xeyli vaxt sərf etdi. Biz sabahdan etibarən Belarus əhalisinin kütüvə peyvəndlənməsini başlayacaq. Vaksinlər özümüzünkündür, Rusiya Federasiyasının "Sputnik V" texnologiyası əsasında yaradılıb. Biz ölkədə yarım milyon doza vaksin istehsal edəcəyik. Bu qədər vaksini özümüz istifadə edə bilməyəcəyik. Bu vaksını Azərbaycanla bölməyə hazırlıq. Sənaye, kənd təsərrüfatı, ağaç emalı, informasiya texnologiyaları, səhiyyə, turizm sahələrində kooperasiya əlaqələrinin inkişafı üçün böyük potensial var. Biz razılaşdırıq ki, danışıqları məsələnin həcmində işlə getməlidir. Belarus naziri burada özünə iş tapmağı istəyir. Xüsusən ona görə ki, Prezident Belaruslar üçün, onların bu son dərəcədə zəngin ölkədə işləmələri üçün qapıları geniş açıb. Bu gün mən açıq etiraf etməliyəm ki, yaxşı mənəda heyətlənməşəm. Siz bizi haraya çağırısanız hər cür kömək göstərəcəyik. Biz öz variantları təklif edəcəyik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bakıda ali məktəbi bitirib, orduda xidmət edib.